

17. כוח משימה כלל-מוסדי בנושא עתיד ההשכלה ב-MIT – דוח סופי, יולי 2014 http://onlinelearningsummit.org/sites/default/files/documents/TaskForceFinal_July28.pdf

10. אתר המרכז לחדשנות בלמידה של אוניברסיטת תל אביב <https://taonline.tau.ac.il/>

11. שאלות בתוך הווידאו In-Questions Video .

12. התחום של למידה מותאמת אישית (Personalized Learning) התפתח בשנים האחרונות והוא מכיל מנעד של שימוש בכלי ניתוח (Analytics), אינטליגנציה מלאכותית (AI), ביג דאטה ועוד.

13. על המוסדות להקים מערך תמיכה שיתמך את המרצה להתנסות ויסייע לו ליישם רעיונות פדגוגיים בכיתה באמצעות כלים דיגיטליים.

14. אדיג'ס, י' (2000). *ניהול הצמיחה והתחדשות הארגון*. תל אביב. הוצאת המרכז הישראלי לניהול.

מודל זה מציג ארבעה תפקודים של המנהל כמנהיג.

15. הרחבת עקומת התמורה (או עקומת אפשרויות הייצור) – ביטוי מתחום הכלכלה המבטא הרחבה בתפוקה של המשק ובמקרה שלנו הרחבת התפוקה הפדגוגית בכיתה.

16. תכנית "שנה ראשונה גלובאלית" של אוניברסיטת אריזונה (ASU) וחברת https://www.edx.org/gfa_edX

מקורות נוספים

Kolowich, S. (2013, August 08). The MOOC 'Revolution' may not be as disruptive as some had imagined. Retrieved from The Chronicle of Higher Education. <http://www.chronicle.com/article/MOOCs-May-Not-Be-So-Disruptive/140965/>

Daniel, J. (2012). Making sense of MOOCs: Musings in a maze of myth, paradox and possibility. *Journal of Interactive Media in Education*, 3, 18. DOI: <http://doi.org/10.5334/2012-18>

כיתה הפוכה – סיכום מאפיינים של שונות במודלים השונים

שימוש מלא או חלקי במודל: מרבית הקורסים של כיתה הפוכה המתוארים כאן משתמשים בכל השיעורים המצולמים של הקורס המקוון, אבל במאמר אחד המורה הסב רק חלק מהשיעורים של הקורס המקורי להוראה בשיטה הפוכה.

זהות בין המורה המצולם והמורה האחראי לקורס בשיטת הכיתה הפוכה: במרבית הקורסים המתוארים כאן מורה הקורס ממלא את שני התפקידים, כלומר המורה המצולם הוא גם המורה בקורס. במקרה אחד המורה אימץ לשימוש קורס מוק שפותח בחו"ל.

מטרות המפגשים הכיתתיים: אלו היו מבחר מבין האפשרויות: בחינת רמת הבנת הסטודנטים את החומר שלמדו באופן עצמאי, מתן עזרה אישית לתלמידים הזקוקים לכך, יישום החומר מתרגול בסיסי ועד לפיתוח פרויקטים מורכבים, העמקה בחומר שנלמד בשיעורים המצולמים, עדכנו והעשרתו ועוד.

הפעילויות במפגשים הכיתתיים: אלו היו מבחר מבין: בחנים, הרצאה במליאה, דיון במליאה או בקבוצות, עבודה ביחידים או בקבוצות על פתרון תרגילים ובעיות בהנחה של צוות הקורס (מורה, מתרגלים ועוד), עבודה בקבוצות על פרויקטים בהנחיית צוות הקורס ועוד.

מספר המשתתפים בקורס: החל בקורסים עם משתתפים מעטים (באחד המאמרים – 16 תלמידים בקורס) ועד קורסים רבי-משתתפים (באחד המאמרים – מאות תלמידים).

ששת המאמרים בגיליון זה המתארים יישום של גישת הכיתה הפוכה, מציגים מאפיינים שונים של ההוראה/למידה. להלן סיכום של עשרת המאפיינים העיקריים.

המסגרת לצילום המורה והתכנים: המסגרת המוצגת במאמרים אלו ממוקמת בחדר הכיתה – בצילום ההוראה כפי שמתקיימת בקורס הרגיל, או מחוצה לו – על פי רוב באולפן ייחודי – בעיצוב מיוחד של ההוראה עבור הצילומים.

ארץ הפיתוח ושפת הקורס: מרבית הקורסים המוצגים במאמרים פותחו בארץ ומתנהלים בעברית, ושניים הינם קורסי מוק בינ-לאומיים בשפה האנגלית – האחד פותח באוניברסיטה בחו"ל והאחר מציג מקבץ של קורסים שפותחו בארץ והם כוללים תרגום לעברית.

רמת ההשקעה בהפקת הקורס המקוון: רמת ההשקעה אינה אחידה. בחלק מהקורסים המתוארים במאמרים אלו ההשקעה הייתה מינימלית (צילום הקורס הרגיל בכיתה ושידור קטעים ממנו במסגרת אותו הקורס שניתן במבנה של כיתה הפוכה), ובחלק מהקורסים הייתה השקעה עצומה בכוח אדם (צוות גדול שעסק בפיתוח על כל היבטיו) ובכסף (עד מאות אלפי שקלים לקורס, בצילום של קורס באולפן ובמקומות נוספים).

רמת התואר: מרבית הקורסים המתוארים כאן הם לתואר ראשון, אבל יש קורס אחד לתואר שני.

מקומו של הקורס בתכנית הלימודים לתואר: הקורסים הגדולים הם בעיקר קורסי מבוא/ליבה והקטנים יותר הם קורסים ייחודיים.